samenwerking
beroepsonderwijs
bedrijfsleven

Verantwoordingsinformatie, behorend bij het kwalificatiedossier mbo:

Groene ruimte

Kwalificaties

- Medewerker hovenier en groenvoorziening
- Medewerker natuur, water en natuurrecreatie
- Vakbekwaam medewerker hovenier en groenvoorziening
- Vakbekwaam medewerker natuur, water en natuurrecreatie
- Opzichter/uitvoerder groene ruimte
- Beheerder/uitvoerder natuur, water en natuurrecreatie

Versie

Gewijzigd 2026

Geldig vanaf

01-08-2026

Penvoerder: Sectorkamer voedsel, groen en gastvrijheid
Gevalideerd door: Sectorkamer Voedsel, groen en gastvrijheid
Op: 11-09-2025

Inhoudsopgave

Het kwalificatiedossier kan een verwijzing bevatten naar de volgende (verantwoordings-)informatie. Dit is geen onderdeel van de kwalificatie-eisen.

Verantwoordingsinformatie 4

1. Beroepeninformatie 4
2. Arbeidsmarktinformatie 4
3. Trends en ontwikkelingen 4
4. Wettelijke beroepsvereisten 5
5. Bijzondere vereisten 5
6. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen 6
7. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs 6
8. Onderhoudsagenda 6
9. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie 6
10. Betrokkenen 7
11. Verblijfsduur 4 jarig 8
12. Aanvullende informatie 8
13. Eisen mbo-certificaat 8

Verantwoordingsinformatie

1. Beroepeninformatie

Het kwalificatiedossier Groene ruimte is gebaseerd op de volgende beroepeninformatie:

- BCP Allround medewerker groenvoorziening tbv profiel Vakbekwaam medewerker hovenier en groenvoorziening
- BCP Beheerder opzichter bos en natuur 2025 tbv profiel Beheerder/uitvoerder natuur, water en natuurrecreatie
- BCP Medewerker bos en natuurbeheer 2025 tbv profiel Medewerker natuur, water en natuurrecreatie
- BCP Medewerker hoveniersbedrijf en groenvoorziening 2025 t.b.v. profiel Medewerker hovenier en groenvoorziening
- BCP Opzichter/uitvoerder groene ruimte 2025 t.b.v. profiel Opzichter/uitvoerder groene ruimte
- BCP Vakbekwaam medewerker bos en natuurbeheer 2025 tbv profiel Vakbekwaam medewerker natuur, water en natuurrecreatie
- BCP Vakbekwaam medewerker hoveniersbedrijf 2025 t.b.v. profiel Vakbekwaam medewerker hovenier en groenvoorziening

2. Arbeidsmarktinformatie

SBB publiceert regelmatig actuele gegevens over ontwikkelingen in onderwijs en arbeidsmarkt. Onder andere gegevens over de kans op werk en de kans op stage/leerbaan van alle kwalificaties.
Deze informatie is te vinden op de site van SBB: https://www.s-bb.nl/activiteiten/onderzoek-en-informatie/arbeidsmarkt/

De cijfers van 2023 laten een daling zien van het aantal gediplomeerden voor het dossier Groene ruimte: van 1.327 in 2018/2019 naar 1.044 in 2022/2023. Er is genoeg werk in de sector, de kans op stage of een leerbaan is (afhankelijk van de kwalificatie) voldoende tot goed. De prognose voor het aantal vacatures voor schoolverlaters van 2024 tot 2028 laat een groei zien: 1.490 vacatures in 2024 en 1.590 in 2028.

NB: in de cijfers valt de kwalificatie Beheerder/uitvoerder natuur, water en natuurrecreatie nog onder de kwalificatie Opzichter/uitvoerder groene ruimte.

Medewerker hovenier
Kans op stage: goed
Kans op leerbaan: goed

Medewerker natuur, water en recreatie
Kans op stage: voldoende
Kans op leerbaan: ruim voldoende

Vakbekwaam medewerker hovenier
Kans op stage: goed
Kans op leerbaan: goed

Vakbekwaam medewerker natuur, water en recreatie
Kans op stage: voldoende
Kans op leerbaan: ruim voldoende

Opzichter/uitvoerder groene ruimte
Kans op stage: ruim voldoende
Kans op leerbaan: ruim voldoende

3. Trends en ontwikkelingen

Wetgeving en regelgeving

In januari 2024 is de Omgevingswet van toepassing. De Omgevingswet gaat over de ruimte waarin mensen wonen, werken en ontspannen. Deze nieuwe wet voegt oude wetten samen en bevat regels voor wat er buiten te zien, horen en ruiken is. De Omgevingswet is ook van toepassing op het werk van medewerkers Groene ruimte.

Ook wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsomstandigheden (Arbowet), milieu, persoonscertificering en veiligheidscertificering (VCA) stelt eisen aan de medewerkers binnen groene ruimte. VCA is op verzoek van het werkveld opgenomen als bijzondere vereiste in het gewijzigde dossier.

Op Europees niveau is ook wet- en regelgeving ontwikkeld ten behoeve van natuurbehoud en -herstel en waterkwaliteit.

Voor de beginnend beroepsbeoefenaren betekenen deze ontwikkelingen dat zij in hun werk alert moeten zijn op het naleven van wet- en regelgeving.

Ontwikkelingen in de beroepsuitoefening

Duurzame wereld
In het groene domein is volop aandacht voor ecologisch groenbeheer en herstel van de biodiversiteit. Dit geldt zowel voor de sector

Bos en natuur (bijvoorbeeld aandacht voor duurzaam bodemgebruik, zorg voor meer biodiversiteit in de natuur) als voor de sector hovenier en groenvoorziening (vraag naar meer groen in steden en dorpen, natuurinclusief bouwen). Medewerkers op alle niveaus zijn zich bewust van de gevolgen van hun handelen op de omgeving. Daarnaast is er steeds meer aandacht voor hergebruik van materialen en grondstoffen bij het aanleggen en onderhouden van groene ruimtes.

Klimaatadaptatie
Het werk aan groene ruimtes draagt bij aan oplossingen om gevolgen van klimaatveranderingen te verminderen. Denk aan meer stadsgroen om hittestress te verminderen, klimaatbestendige beplanting, opvang van hemelwater en oplossingen om overlast van riolen bij hevige regenval te voorkomen. Dit vraagt van de beginnend beroepsbeoefenaar kennis van onder andere klimaatbestendige beplanting.

Groene leefomgeving
Het belang van groen in de leefomgeving wordt breed erkend. Een groene omgeving heeft een aantoonbaar positief effect op de gezondheid en het welzijn van mensen. Veel mensen zoeken natuurgebieden, bossen of parken op om tot rust te komen, te ontspannen, te bewegen of te herstellen. Openbaar groen in steden en dorpen wordt steeds meer gezien als essentieel element voor het welzijn van bewoners.
Er zijn steeds meer initiatieven voor collectief groenbeheer, waarbij bewoners en gemeenschappen zich gezamenlijk inzetten voor het vergroenen van hun buurt en het onderhouden van het openbaar groen in hun buurt. Beginnend beroepsbeoefenaren kunnen worden ingezet om deze initiatieven te ondersteunen.

Communicatie
De beroepsbeoefenaars hebben in toenemende mate direct contact met de klant en/of bezoekers die steeds mondiger worden. Medewerkers op alle niveaus moeten kunnen uitleggen wat ze doen en waarom ze dat doen. Medewerkers op niveau 3 en 4 kunnen door het delen van hun deskundigheid met diverse doelgroepen bijdragen aan duurzaam groenbeheer.

Techniek
In de sector Groene ruimte wordt steeds meer gebruik gemaakt van kunstmatige intelligentie, sensortechnologie en machinelearning. Denk bijvoorbeeld aan maai- of snoeirobots, sensoren om de staat van de bodem te monitoren of wildcamera's. medewerkers moeten in staat zijn om nieuwe technieken in te stellen, te gebruiken en te onderhouden.

4. Wettelijke beroepsvereisten

Er zijn geen wettelijke beroepsvereisten voor dit kwalificatiedossier.

5. Bijzondere vereisten

Medewerker hovenier en groenvoorziening
Ja
De beginnend beroepsbeoefenaar moet beschikken over een certificaat Basisveiligheid VCA (B-VCA). Dit certificaat wordt beheerd door de Stichting Samenwerken voor Veiligheid (Bron: www.vca.nl).

De examinerende instantie van dit certificaat is een andere instantie dan de onderwijsinstelling. Daarom is soms een eigen bijdrage noodzakelijk om deel te nemen aan het examen.

Medewerker natuur, water en natuurrecreatie
Ja
De beginnend beroepsbeoefenaar moet beschikken over een certificaat Basisveiligheid VCA (B-VCA). Dit certificaat wordt beheerd door de Stichting Samenwerken voor Veiligheid (Bron: www.vca.nl).

De examinerende instantie van dit certificaat is een andere instantie dan de onderwijsinstelling. Daarom is soms een eigen bijdrage noodzakelijk om deel te nemen aan het examen.

Vakbekwaam medewerker hovenier en groenvoorziening
Ja
De beginnend beroepsbeoefenaar moet beschikken over een certificaat Basisveiligheid VCA (B-VCA). Dit certificaat wordt beheerd door de Stichting Samenwerken voor Veiligheid (Bron: www.vca.nl).

De examinerende instantie van dit certificaat is een andere instantie dan de onderwijsinstelling. Daarom is soms een eigen bijdrage noodzakelijk om deel te nemen aan het examen.

Vakbekwaam medewerker natuur, water en natuurrecreatie
Ja
De beginnend beroepsbeoefenaar moet beschikken over een certificaat Basisveiligheid VCA (B-VCA). Dit certificaat wordt beheerd door de Stichting Samenwerken voor Veiligheid (Bron: www.vca.nl).

De examinerende instantie van dit certificaat is een andere instantie dan de onderwijsinstelling. Daarom is soms een eigen bijdrage noodzakelijk om deel te nemen aan het examen.

Opzichter/uitvoerder groene ruimte
Ja
De beginnend beroepsbeoefenaar moet beschikken over een certificaat Veiligheid voor Operationeel Leidinggevenden VCA (VOL-VCA). Dit certificaat wordt beheerd door de Stichting Samenwerken voor Veiligheid (Bron: www.vca.nl).

De examinerende instantie van dit certificaat is een andere instantie dan de onderwijsinstelling. Daarom is soms een eigen bijdrage noodzakelijk om deel te nemen aan het examen.

Beheerder/uitvoerder natuur, water en natuurrecreatie
Ja
De beginnend beroepsbeoefenaar moet beschikken over een certificaat Veiligheid voor Operationeel Leidinggevenden VCA (VOL-VCA). Dit certificaat wordt beheerd door de Stichting Samenwerken voor Veiligheid (Bron: www.vca.nl).

De examinerende instantie van dit certificaat is een andere instantie dan de onderwijsinstelling. Daarom is soms een eigen bijdrage noodzakelijk om deel te nemen aan het examen.

6. Beroepsspecifieke moderne vreemde talen

Niet van toepassing voor dit dossier

7. Ontwikkelmogelijkheden van de beroepsbeoefenaar in het onderwijs

Het dossier groene ruimte biedt de mogelijkheid om breed op te leiden waar mogelijk en specifiek indien gewenst.

De medewerker hovenier en groenvoorziening kan zich bekwamen tot vakbekwaam medewerker hovenier en groenvoorziening. De vakbekwaam medewerker hovenier en groenvoorziening kan zich bekwamen tot opzichter/uitvoerder hovenier en groenvoorziening.

De medewerker natuur, water en natuurrecreatie kan zich bekwamen tot vakbekwaam medewerker natuur, water en natuurrecreatie. De vakbekwaam medewerker natuur, water en natuurrecreatie kan zich bekwamen tot beheerder/uitvoerder natuur, water en natuurrecreatie.

De opzichter/uitvoerder hovenier en groenvoorziening en de beheerder/uitvoerder natuur, water en natuurrecreatie kunnen doorstromen naar het HBO in de richtingen Bos- en Natuurbeheer, Land- en Watermanagement en Tuin- en Landschapsinrichting.

8. Onderhoudsagenda

Onderwerp	Actie	Wie	Wanneer
Onderhoud en beheer dossier	Monitoren en onderhouden kwalificatiedossier	SBB, in samenwerking met de sectorkamer VGG, het marktsegment Groen, de branche en het onderwijs	2026-2031
BCP's/beroepsinformatie	Nieuwe en geactualiseerde bcp's/beroepeninformatie wordt aangeleverd door de branche	De branche	2026-2031
Keuzedelen	Ontwikkeling, koppeling en onderhoud keuzedelen	SBB, in samenwerking met de sectorkamer VGG, het marktsegment Groen, de branche en het onderwijs	2026-2031

9. Wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie

Categorie	Kruis aan welke categorie van toepassing is :	Omschrijving
Categorie 1: Nieuw dossier		Dit dossier zat voorheen niet in de kwalificatiestructuur. Nadere toelichting is niet nodig.

Categorie 2: Nieuwe elementen	x	Dit betreft sterk gewijzigde dossiers waarop de Toetsingskamer een ingangstoets heeft uitgevoerd. Er is sprake van nieuwe of samengevoegde kwalificaties, certificeerbare eenheden, beroepeninformatie, etc. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 3: Wijzigingen		Er zijn zaken gewijzigd in een bestaand dossier. Bijvoorbeeld inhoudelijke wijzigingen in de kerntaakbeschrijving of de werkprocessen. Ook kleinere wijzigingen, zoals het toevoegen van matrices voor rekenen/wiskunde, het herstellen van spelfouten, herformuleringen die geen betekenisverschillen inhouden en beperkte tekstuele wijzigingen vallen hieronder. Bij de toelichting hieronder bevindt zich een samenvatting van de wijzigingen in dit dossier.
Categorie 4: Ongewijzigd		Dossier is volledig ongewijzigd. Nadere toelichting is niet nodig.

Twee profielen niveau 4
In opdracht van de sectorkamer zijn de wensen, mogelijkheden en gevolgen onderzocht voor twee profielen niveau 4. Na onderzoek en advies heeft de sectorkamer opdracht gegeven om het profiel Opzichter/uitvoerder groene ruimte te splitsen in twee profielen niveau 4 om beter aan te sluiten bij het werk van de beginnend beroepsbeoefenaar niveau 4 in de verschillende contexten. Een profiel gericht op het werk van een opzichter/uitvoerder in de contexten groenvoorziening (openbaar groen), de hoveniersbranche en boomverzorging. De focus van dit profiel ligt bij bedrijfsprocessen, projectmanagement en het coördineren van (korte termijn) opdrachten en projecten. Daarnaast een profiel gericht op het werk van een beheerder/uitvoerder in de contexten natuur, water en natuurrecreatie. Bij dit profiel ligt de focus op het coördineren van beheerwerkzaamheden (lange termijn) en omgevingsmanagement. In dit profiel is ook een werkproces voor het organiseren van werkzaamheden voor activiteiten natuurrecreatie en -educatie en voorlichting opgenomen. Dit profiel kan worden ingezet voor opleidingen die zijn voortgekomen uit de cross-over Buitensport.

Duidelijker onderscheid tussen profielen op niveau 2, 3 en 4
Het onderscheid tussen de profielen is duidelijker beschreven in de beschrijvingen van complexiteit, verantwoordelijkheid & zelfstandigheid en de werkprocessen.
- De beginnend beroepsbeoefenaar niveau 2 voert werkzaamheden uit volgens instructies van de leidinggevende.
- De beginnend beroepsbeoefenaar niveau 3 is een soort meewerkend voorman die de werkzaamheden op de uitvoeringslocatie aanstuurt. De vakbekwaam medewerker voert werkzaamheden uit, geeft instructies en feedback en zorgt dat het werk volgens de planning en voorschriften wordt uitgevoerd.
- De beginnend beroepsbeoefenaar niveau 4 heeft een coördinerende rol voor het geheel aan werkzaamheden op meerdere uitvoeringslocaties. De werkzaamheden bestaan uit het maken van plannen, het voorbereiden van het werk op de uitvoeringslocaties en het bewaken van de voortgang en de kwaliteit.

P2 kerntaak 2 vervangen door een werkproces
De medewerker natuur, water en natuurrecreatie voert vooral beheerwerkzaamheden uit. In de contexten natuur en water is het contact met bezoekers beperkt, zij assisteren niet bij activiteiten. Deze kerntaak kan niet worden uitgevoerd in deze contexten. De kerntaak is in het herziene dossier omgezet naar een werkproces gericht op contact met bezoekers: ontvangen en/of informatie geven. Het werkproces is zo beschreven dat het aansluit bij de verschillende contexten.

P4 en P6 onderdeel natuurrecreatie
De kerntaak bij P4 en het werkproces bij P6 voor werkzaamheden natuurrecreatie zijn breed geformuleerd zodat deze ook in de contexten water- en natuurbeheer herkenbaar en uitvoerbaar zijn, bijvoorbeeld bij een voorlichting over de beheerwerkzaamheden.

Onderdeel	Was	Wordt

Was - wordt

Dossier oud	Dossier nieuw

10. Betrokkenen

De sectorkamer VGG heeft in september 2023 opdracht gegeven voor een 2-jarig onderhoudstraject van het dossier Groene ruimte. In het eerste jaar (2023-2024) is op basis van de opdracht een evaluatie uitgevoerd en onderzoek gedaan naar mogelijkheden voor uitbreiding en/of samenvoegen van dossiers. Hiervoor is door het marktsegment Groen een werkgroep samengesteld van inhoudsdeskundigen van werkveld en onderwijs. Deze werkgroep heeft een Advies onderhoud Groene ruimte opgesteld met het adviezen en een structuurvoorstel voor herziening van het dossier. De sectorkamer VGG heeft het advies besproken en een opdracht gegeven voor onderhoud van het dossier op basis van het advies van de zogenaamde structuurwerkgroep. In het tweede onderhoudsjaar (2024-2025) is het kwalificatiedossier Groene ruimte herzien. Het marktsegment Groen heeft inhoudsdeskundigen voorgedragen uit onderwijs en bedrijfsleven die input leverden tijdens het ontwikkelproces. Een deel van de vertegenwoordigers zijn zowel bij de structuurwerkgroep als de ontwikkelwerkgroep betrokken.

Werkveld:
- Natuurmonumenten
- Staatsbosbeheer
- Vereniging van Bos- en Natuurterrein Eigenaren (VBNE)

- Koninklijke Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners (VHG)
- Van Senten Groenprojecten
- Hofland Hoveniers
- Hoveniersbedrijf Satter
- Dolmans Landscaping

Onderwijs:
- Aeres
- Lentiz
- Terra
- Yuverta
- Zone.college

11. Verblijfsduur 4 jarig

Niet van toepassing voor dit dossier

12. Aanvullende informatie

Opdracht sectorkamer VGG

De sectorkamer VGG heeft in het overleg van 12 september 2023 opdracht gegeven voor een 2-jarig onderhoudstraject van het dossier Groene ruimte: In het eerste jaar (2023-2024) is eerst een evaluatie uitgevoerd. Vervolgens zijn de mogelijkheden voor uitbreiding en/of samenvoegen van dossiers onderzocht. Hiervoor is een werkgroep samengesteld van inhoudsdeskundigen van werkveld en onderwijs. Deze zogenaamde structuurwerkgroep heeft in het Advies onderhoud Groene Ruimte de bevindingen en adviezen gerapporteerd en een structuurvoorstel gedaan voor het ontwikkeltraject in 2024-2025. De sectorkamer heeft VGG heeft in juni 2024 ingestemd met de adviezen en het structuurvoorstel voor herziening van het kwalificatiedossier en een opdracht voor herziening van het dossier Groene ruimte gegegeven, waarbij de resultaten uit de structuurwerkgroep worden meegenomen.

Onderwerpen/aandachtspunten die tijdens de werkgroepbijeenkomsten zijn besproken:

1. Kennis van planten en dieren: In het dossier 2024 en eerdere versies staat in de Verantwoordingsinformatie een verwijzing naar een plantenlijst. Deze verwijzing klopt niet meer, de plantenlijst is niet vindbaar via de link. Uit de bijeenkomst met de werkgroep is gebleken dat de plantenlijst ook niet meer wordt gebruikt in het mbo, niet door de scholen en niet door het werkveld. De meerderheid wil graag wel een plantenlijst/soortenlijst om de kennis te kunnen borgen voor onderwijs en examinering: een basislijst en eventueel een aanvullende lijst per context of profiel. Het is niet wenselijk om de nieuwe plantenlijst als bijzondere vereisten op te nemen in de Verantwoordingsinformatie, het past meer als servicedocument voor de uitvoering van de items 'Kennis van flora en fauna' in het basisdeel en profieldelen. Vanuit Yuverta is initiatief genomen voor het ontwikkelen van zo'n servicedocument, partijen uit het werkveld worden hierbij betrokken, De bomenlijst van ETW voor de specifieke context boomverzorging (profiel P5 Opzichter/uitvoerder) is nog wel actueel en beschikbaar voor scholen die de de kwalificatie P5 Opzichter/uitvoerder in de context boomverzorging uitvoeren.
2. Herkenbaarheid en uitvoerbaarheid:Het dossier Groene ruimte is breed inzetbaar in verschillende contexten. In de typering van de beroepengroep en de tyoering per profiel is duidelijk in welke contexten de beginnend beroepsbeoefenaren werkzaam kunnen zijn. Bij de herziening van de werkprocessen is zorgvuldig gekeken of deze herkenbaar en uitvoerbaar zijn in de diverse contexten voor dat dossier. Bij de herziening van P2, P4 en P6 zijn de onderdelen natuurrecreatie bewust breed geformuleerd zodat deze ook toepasbaar zijn in de contexten natuur- en waterbeheer.
3. VCA:VCA was alleen verwerkt bij de kennis en vaardigheden. In het herziene dossier is VCA opgenomen als bijzondere vereisten zoals in andere dossiers waar VCA van toepassing is.

13. Eisen mbo-certificaat

N.v.t.